

GYŐRI LAPOK.

Társadalmi, közművelődési és ismeretterjesztő közlöny.

Megjelenik hetenként kétszer u. m. szerdán és szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	SZERKESZTŐSÉGI IRODA:	HIRDETÉSEK DÍJA:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve: Egész évre . . . 6 frt — kr. Negyedévre . . . 1 frt 50 kr. Félévre . . . 3 „ — „ Egy órára . . . — „ 60 „ Egyes szám ára 8 kr.	apáczá-utca 22. sz. A lap szellemi részét illető küldemények egyenesen a szerkesztő nevére és lakására címzendők.	Egész oldal . 16 frt — kr. Nyolczad old. 2 frt — kr. Fél oldal . . 8 „ — „ Tizenhatod old. 1 „ — „ Negyed old. . 4 „ — „ Hirdetés bélyegdíja 30 „
Előfizetési pénzek a kiadóhoz belváros, a győri első takarékpénztár épületében, intézendők.	Kéziratok nem adatnak vissza.	Többszöri hirdetésnél tetemes árengedmény. A nyílt tér soronként 15 kr-ával számítatik.

A törpe nagyság.

„Fából csinált vaskarika“ vagy „négyzögű kör“, mondani fogja rá a nyájas olvasó, és ha egészen érdemlegesen nem is fog vele foglalkozni, talán azért is szives lesz figyelmével kísérni, mert absurdumnak tűnik fel. Pedig nem egészen lehetetlen valami, mert a testek vizirányos kiterjedtsége szintén vonhatja magára a „nagyság“ nevezetét, mint akár az óriás, kinek e tulajdonsága inkább nyilatkozik az ég boltozathoz való közelebbi viszonyában. S ha azt mondjuk, hogy „törpe nagyság“, elmagyarázhatlan a föld közelében, vagyis nem az emelkedettség szerinti kiterjedt volta a testnek.

A népek és nemzetek eseményei, melyeket a történelem majd mint tényezőket az embervilág fejlődésére, majd pedig mint okokat egyes nemzetek süllyedésére és bukására jegyzett fel, a koreszmék megérlelődése folytán, mondhatni megakadályozhatlanul jöttek létre; a társadalom egyik munkája, egyik intézménye már megteremtí az utat, egy újabb eszme születésére, melynek kivételére ez, részben maga alkotja a módokat és eszközöket, ha külső tényezők, a hozzájárulás hiányában közönyöseks maradnának is. — Ellenállhatlanul fejlődik a világrendszer a haladás örök törvénye szerint és miként a hajó járása biztos, ha kormányzata tapintatos kezeknek műve, ugy az eseményeket intéző szellemek bölcsesége szerint a fejlődés egyszersmind emelkedés a jobb élet felé, vagy a bukáshoz való közelítés avatlatlan és lelkiismeretlen intézések alapján.

Hány bölcs és előrelátó szellemóriást mutat fel már eddig is a világrend fejlődése, de hány óriást egyszersmind, kiket talán a véletlen emelt ki az embervilág fölött érdemtelennül, vagy kik voltaképen csakugyan a lángész isteni adományának birtokában tettek, alkottak, de alkotásaik csak az önzés, az egyéni ambíció művei valának! Voltak jelesek, voltak nagyok. S ha ezek a közérdek oltárára áldoztak munkáikkal, vagy talán életüket is egy nemzet, egy nép jóléte és szabadságáért áldozták fel, ki akarná tőlök az „igazi nagy“, a „dicső“ nevet, s ki akarná nimbusaikban az érdem babérokoszoruját megtagadni, avagy összemarczangolni? De másrészt, midőn a késő nemzedék is lakol a bűnért, ha századok sínlik a gonoszságot, melylyel egyes óriások roppant éleslátással s fényes talentumokkal a közjó, a boldogság virágait letépték lelkiismeretlenül, sőt magát a talajt: a társadalom munkáját is megrontották, csak hogy zsarnoki telhetetlenségüknek, önző ezéjajknak máglyatüzei ki ne aludjanak; kik lánczokba verték a szabadságot, hogy tyrannusi uralmuk trónját annál magasabbra emelje a felvezetett emberiség, — az ilyenekben, bár a nagy szellem erősen tündökölt, mégis a bűnök, a gonoszság posványainak lidérczöttüzeit látja csak az idők tanuja.

A társadalom fejlődése folytonos, munkája szakadatlan s mint egykor voltak nagyok és hatalmasok, ugy az utókornak is megvannak nagy és dicső eszméi épen ugy, mint szültek az idők nagy talentumokat, kik az eszmék szolgálatára hivatának el. — Vannak most is

nagyok, kik önfeláldozással foglalkoznak, hogy a haza jólétének fényes napja felderüljön, s kikre a kegyelet, a tisztelő ragaszkodás nemes érzetével tekint a nemzet hálás szelleme; de vannak most is nagyok, kik az érdek cselészövényeit szélesen kiterjesztik, kiknek zsarnoki lelkeik fölkeresik a szegénységet, felkutatják a nyomort, hogy segítsenek a szenvedőn, enyhítsék az éhező kinjait, de csak azért, hogy zsoldosaikká tegyék; ügyeiknek szolgálivá hajhassák a lekötölezetteket, s hogy majdan rétegték hatalmukat, midőn törekvéseiket nemteleneknek ismerik meg; s midőn ellenállniok kellene bűnös merényleteiknek.

Vannak most is nagyok s a világ dicsfényével övedzi őket körül; pedig ha kivetkőztetné őket nimbusaikból, megláthatná a megtestesült gonoszságot, szeme előtt állna az igazság, a zsarnokság s a leplezetlen bűn, melytől borzadva fordulna el még az is, ki nemtelen munkáit nyiltan szokta elkövetni a társadalomban. — Avagy nincsenek-e dúsagdagok, kik a jótékonyosság leple alatt irtóztató uszorával adóztatják meg kegyeltjeiket? Nincsenek-e helyzetek, melyekben hálát, magasztalást zeng a világ egyes feltünőbb „nemeskeblű“ áldozatért, s melyekben százak érzik viszont megkötve kezeiket, lekötve nyelvüket, midőn az igazság, a jog és szabadság lábbal tiportatik? — Nincsenek-e hatalmasok, kik megtörve akarják látni az önértet; térden állva könyörögni az igazság és jog egyeneslelkű bajnokát, ha ez segítséget kérni hozzá jó? — Fajdalom, nemcsak hogy vannak, de a ki a nyomorultabbra nézve nagy, csaknem kivétel nélkül mind ilyen. S miféle nagyság lehet az ilyen? semmi más, mint „törpe nagyság.“ — Nagyság, mert hatalom van kezében, nagy befolyások, tekintély, vagy az anyag gazdagsága felülemeli őt környezetén; de törpe, mert e hatalmat az önzés, az önérdek alacsony eszközévé rutítja el.

Hát a kereskedelem, az ipar és üzérkedés ama kimagasló alakjai, a kiknek nagysága bizalmat kelt s tiszteletet parancsol; kikhez mint a szebb jövő oltárához elhozza kincseit a nép, elhozza filléreit a szegény, hogy ez emberszerető, a szegények ügyéért odaadással fáradozó meczenás öregbítse és gyümölcsöztesse azokat a késő napok kényelmére, vagy a tehetetlen elaggott kor életbiztosítékául; — hát ilyen nagyok nem szöktek már meg a bizalom dicsőkörekből, vagy nem érte utol az igazságszolgáltatás bennük a bünt, mely aztán börtönnel cserélte fel eddigi fényes helyzetüket? — Azt gondoljuk, hogy a kik nagyoknak látszanak, valóban azok; pedig hány esetben tudják az ilyenek eltakarni azon emelvényeket, melyek törpeségükben nagyoknak mutatják őket. Hány-szor nem láthatjuk a cselészövényeket, melyek valakit a közönséges viszonyokból kiemelnek, és hány-szor nem vehetjük észre, hogy egy tömeg, egy néposztály csak azért tart valakit nagynak, mert másként nyilatkoznia nem szabad, mert kenyerét veszítené, vagy üldöztetés érné azt, ki igazán ítélve a felfujt, vagy kimerőszakolt nagyságot eredeti értékére leszállítaná. — S mi jellemzi a „törpe nagyságot“ félreismerhetlenül? — A gög, a felfuvalko-

dottság, melynélfogva ez emberek azt gondolják, hogy ők nem is olyan közönséges lények, mint a többiek; nekik kiváltságokat tartozik adni a társadalom, miért ők lenézéssel, kicsinyléssel, majd gögös pöffeszkedéssel szokták hálajokat leróni.

Kalma István.

A természet köréből.

A felhők közt. Hány-szor megbámuljuk a felhőket, s elragadtatva azon csodálatos mozgás s változatosság által, melyet a fejünk felett száguldó fellegek szemléleténél mindig más és más alakban tapasztalunk, hány-szor keletkeznek vagy keblünkben, azon rejtélyes életet, melyet ott létező sejtünk, közelebből megismerni: a felhők országában körutat tenni; velök ismeretlen tájak felé repülni! Sokan voltak már oly szerencsések, hogy ezen vágyuknak, léghajókon a felhő rétegeken túl emelkedve, eleget tehettek s bár az ott látott elragadó bűvös képekről csak halvány rajzot képesek nyújtani, még is általok némileg megismerkedtünk, a felhők életével, a bennök végbe menő természeti folyamatokkal.

Léghajósok előadásai után tudjuk, hogy a felhők országa a föld felszine felett mintegy 1500 méternyi magasságban kezdődik. Ezen magasságban lebegnek azon, a felhők határainak széleit képző világos, vékony réteges felhők, melyeket fejünk felett fátyolként ellebegni látunk. Ezen ködfelhőkben a nedvesség még csak gőzalakban van jelen, a mely gőz a felhők alsó szélein a föld melegsége által származik, könnyűségénél fogva azonban folytonosan fölfelé emelkedik s itt a hidegebb légrétegekben vízhólyagokká tömörülve sulyától ismét lefelé ereszkedik, hogy ismét gőzzé váljék.

Ezen gőzök ennél fogva egy folytonos körforgást végeznek, a melynek menetét következményeiben, u. m. a felhők váltakozó s hullámzó alakulásaiban szabad szemmel is láthatjuk. A földről tekintve ezen felhőknek csak alakzatait, egymás föltti helyzetét s színét láthatjuk: fölülről, 1300, 1500 méternyi magasságról tekintve azonban mérhetlen gőzhullámokhoz hasonlítanak, melyek a légáramoktól ide s tova, alá és fel hajtva s színüket szüntelen változtatva, oly csodás képet alkotnak, melyet toll és ecset lemásolni nem képes.

2000 méternyi magasságban a légkör már egészen más alakban mutatkozik. Az ezen magasságban már hűvösebb légkörben a felhők sűrűbbekké lesznek, mely sűrűségük a magassággal aránylag fokozódik úgy, hogy 3000 méternyi tengerföltti magasságban a napsugarakat nem bocsátják át magukon, minél fogva sötétebb színűek, valamint közeptők is sötétség uralkodik. A légkör ezen magaslaton, gömbölyded kavargó felhőktől hemzseg, melyek leirhatlan nyugtalansággal mozognak egymás mellett s mindegyikük jól kivehető alsó és felső szegélylyel bírnak. Minden egyes felhő világos színű s kissé domboru felső szegélyén látszik e gömbölyded felhők élettevékenysége összpontosulni, mivel itt megy végbe a gőzöknek vizgolyócskáká való átalakulása, mit elébb említettünk. Ezen természettani folyamatból, a gőzöknek vízhólyagcskáká történő átalakulásából lehet a felhők alak- és színváltozása tüneményeit megmagyarázni. A légkör ezen rétegében létező felhők ennél fogva nem tekinthetők csupán esetleg s minden czél nélkül össze-

zür-zavart gőztömegeknek, sőt inkább egyenlő alakú, sűrűségű és egyenlő működésre rendelt gömböknél látszanak, melyek egymásközt kavargva, egymást felülszárnyalva, mintha egyéni étellel s létezállal bírnának, mindegyik iparkodik saját függetlenségét megőrizni.

Ezen 3000 méternyi magasságban szemlélheti az ember a fény és árnyék; a nedvesség és szárazság a felhők ezüst-fehér- s az aether azur színe közötti örökös elkeseredett harcot, a mely még ezen határon túl is egész a mérhetlenség határáig kiterjed.

A felhők körébe jutva, látja be az ember, hogy itt még esodálatosb titkokat szemlél mint a földön, s ide jutva csak egy lépéssel haladt tovább a megmérhetlen mindenség megismerésében, azaz tulajdonkép majd semmivel sem tud többet, mivel minél fölebb halad a végtelen égürben, annál több megmagyarázhatatlan titok tárul eléje, miket csak úgy lenne képes mind megfejtetni, ha a végtelenség szélső határát elérhetné. B—f A.

A szórakozási helyek egészségi tekintetben.

Sok jámbor, istenfélő ember a mulató helyeket: színházakat, zenetermeket, kávéházakat, vendéglőket vagy a köznépi mulató helyeit, a korezmákat az erkölestelenség tanyáinak, az ördög iskoláinak s ennélfogva az életből tekintet nélkül kiirtandóknak tartja.

Igaz is, hogy a legszokottabb mulató helyek u. m. a vendéglők és korezmák, úgy a mint nálunk fennállanak, nem egyebek mint a lelki és testi egészségre ártalmas fertők, melyek oly társadalomban, mely a közönség lelki és testi épségéről kellő mérvben tud gondoskodni, épen nem volnának megvárhatóak.

Mindazáltal elfogulatlanul tekintve, ezen alsóbb-rendű mulatóhelyek is különösen egészségügyi, sőt némileg erkölcsi szempontból is oly fontos társadalmi tényezők, melyek megérdemlenék a hatóságok különös gondozását is.

Szórakozásra épen oly szükségünk van mint levegőre vagy egyéb az élet fentartására szükséges tényezőre. Különösen városokban élő hivatalnokok s iparosoknak, akik naphosszant egy helyben kénytelenek megállapodás nélkül dolgozni, egészségük fentartása tekintetéből elkerülhetetlenül szükségük van arra, hogy időnkint oly szórakozási helyeket felkeressenek, ahol testüket a munkabani törődöttségtől, lelküket pedig a kenyérkereseti s üzleti gon-

doktól vidám társalgás által ideiglenesen felszabadítsák.

Nem a pihenés, nem is az élvezet, evés-ivás az, a mi a mulató vagy inkább gyűlőhelyek felkeresését szükségessé teszi; hanem a társalgás s az ezzel együtt járó szórakozás s vidámság, amire az embernek épp oly szüksége van mint a tápszerekre, a mi nélkül a felnőtt ember is épp úgy megbetegszik mint a gyermek. Kedélyes, vidám társalgás által felfrissül a munkától törődött test s visszanyeri rugalmasságát az egyforma munkában eltompult lélek, felenged a testi és erkölcsi tekintetben veszélyes komoly lelki hangulat s a munkás ember másnap ismét vig kedéllyel s ujult erővel láthat dolgoja után.

Ezen tekintetekből lehet különösen a munkás nép szórakozási helyeit, habár azokat korezmáknak nevezik is, szükséges helyeknek tekinteni. De csak egy tekintetben lehet őket ily kedvező szemmel nézni, ha t. i. nem a dorbézolásra, hanem a mint mondtuk, a testi üdülésre szolgálnak alkalmas helyekül. Hogy pedig erre alkalmasok legyenek, egy lényeges s nélkülözhetlen kellekkel kell bírniok, hogy t. i. tiszta levegőjük legyen s ennélfogva magok a helyiségek is tiszták és tágasok legyenek.

Nemcsak a szórakozásra van a munkásnak szüksége; hanem még nagyobb szükségét érzi a tiszta levegőnek. A városi iparos vagy hivatalbeli, ki naponkint 12 s néha több órát is kénytelen egy szűk, zárt helyiségben tölteni, ezen egész idő alatt megvan fosztva a tiszta, életető levegő élvezetétől s meg kell betegednie, ha a műhelyek s irodák romlott levegőjétől fertőzött vérének időnkint üde léggel fel nem frissíti. Ennélfogva helyesebben cselekszik a munkás, ha estét korezmázás helyett szabad levegőn való sétálással tölti: de ha már kedélye is üdülést kíván s hangulata társaságban való szórakozást keres, akkor, hogy ezéjét érje s egyik bajból más bajba ne keveredjék, oly helyre menjen, a hol mulatság mellett egészségének is használhat vagyis a hol egyuttal tiszta levegőt is élvezhet.

Ha már most a városokon létező szórakozási helyeket vizsgáljuk, úgy fogjuk találni, hogy ezek közül igen kevés kivétellel, egy sem felel meg ezen főkövetelmeknek. A vendéglők s korezmák városokon többnyire keskeny, már magában bűzhöd levegőjű utcákban eldugott, szűk, alacsony, néhol földalatti piszkos helyiségek, szellőzést éven át sem kapnak, de helyzetüknél fogva nem is kaphatnak. Ily helyiség, ha 10—12 egyén van benne együtt,

néhány perc alatt megtelik kilégzett bűzös levegővel, pipafüsttel, bor- és pálinka-illattal stb. Ily helyeken nemhogy testi üdülést találja a munkás ember, hanem egyenes megmérgezésnek teszi ki magát. E helyek ennélfogva nem a szükséges szórakozás, hanem a kártékony dorbézolás, testi és erkölcsi romlás helyei s ezért nem érdemlik meg, hogy egy, a közegészségre gondosan örökös közönségben megfűressenek.

A szórakozási helyek fontos tényezők a közegészségre nézve, minélfogva megérdemlik, hogy a helyi hatóságok egészségügyi tekintetben több figyelmet fordítsanak rájuk. Mint szükséges helyiségek érdekesek arra, hogy a hatóságok védelemben s némi előnyökben részesítsék őket: de mint az egészségre s erkölcsökre könnyen ártalmassá válható helyek, szükséges, hogy szigorú felügyelet alatt tartassanak s a közegészség s közérkölesiség kívánalmainak megfelelőleg rendeztessenek.

Egészségi tekintetből csak tágas, tiszta levegővel könnyen ellátható helyiségekben volna vendéglők megnyitása megengedhető. Az egészségügyre kellő gondot fordító városokban, a városok belterületéről, továbbá a szűk utcákból ki kellene tiltani a vendéglőket, mivel ezen helyeken a levegő már magában is tisztátalan s a lebujaokból kiszárlongó bűzös párák által még tisztátalanabbá tétetik; ezenkívül e kitiltással a lakosság éji nyugalma is megóvatnék. Ellenben oda kellene a hatóságnak törekedni, hogy a vendéglők s korezmák a város szélére vagy nagyobb térségek mellékre telepíttessenek, a hol állandóan tiszta léghöz juthatván, igazabban megfelelhetnek abbéli czelejknek, hogy ne csak mulató, hanem üdülési helyek is legyenek.

Tekintve azon nagy frequentiát, melynek a szórakozási helyek, városokban, örvendenek s tekintve azon károkat, melyeket ennélfogva azon esetben, ha az egészségi tekinteteknek meg nem felelnek, a lakosság nagy részének egészségében okozhatnak; látni való, hogy ezen helyiségekre való egészségügyi felügyelet a hatóságok egyik főteendői közé tartozik. Annál szükségesebb volt tehát e tárgyra a figyelmet felhívni, mert épen ez a tárgy az, a melyre az egészségügyi hatóságoknak eddigelé eszközbe sem jutott gondolni. D.

Színház.

Szombaton, november hó 22-én adatott e színpadon először: „Dr. Klaus.“ Vigjáték 5 felvonásban, írta L'Arronge Adolf, fordította Fol-

TÁRCZA.

A lágyfejű utolsó hazugsága.

(Tragicom.-novellette.)

Fordította SZÖGYI G. V.

VI.

A fejedelemszony esodálkozva és nem minden nehezeltél nélkül visszalépett udvarhölgyétől. „Kérnem kell Önt, Coelestin, szedje össze az eszét, mielőtt e beszélgetést folytatnók, mely — kellemetlen dolgokat tárand fel előttem.“

„Oh, ne így, ne így, legkegyesebb, legtiszteletreméltóbb urnóm,“ rimánkodék a szép leány, mialatt a fejedelemszony kezét megfogni iparkodék, de mely tőle ez alkalommal hideg megilletődéssel megvonatott. „Nem vétettük egyebet, mint hogy ma először hosszú-hosszu hetek után a szabad ég alatt vallottuk meg érzelmeinket egymásnak!“

„Balgatag! Elámitott! Megvakított! Mit cselekedték?“

„Semmit, Felsőleges asszonyom, a mit meg kellene bánnunk! Körüllengve a májusi fuvalomtól, megcsókolva a tiszta napfénytől hagyók elhangzani szíveink nyelvezetét. Szabadon és igézetten, mint a madár a lejtengerben lerázott szerelmünk minden kényszer magáról! Fejedelmi vére el vala felejtve, elfelejtve alacsony származásom! Ezentul csak azon bizonyosságnak vala helye, keblünkben, hogy dusabban nyertük vissza a boldogságot, melyről azon hiszem-

ben voltunk, hogy amugy is elég dusan közöltük egymással! Ez a mi vétünk!“

„Oh, mely szomorú, remény nélküli sorsot szereztek magatoknak!“ szóla a fejedelemszony, nem minden részvét nélkül.

„Mentse meg őt — bocsásson meg nekem, akkor egyedül akarok bűnhődni!“ szóla a szép leány, urnője karcu kezeit csókokkal elhalmozva. „Oh, ne higgye, hogy ama boldog óra mélyen érzett hálámnak, leghűbb megadásomnak nem került küzdelmébe! A jó Isten tudja csak, mily sokáig álltam ellen a herceg hev pillantásainak! Türelmetlen sóhajait könyvelt szemeim néma kérelmével igyekeztem csitítani, egyuttal azonban elragadtatással vevém észre, hogy fegyvereim az ő szíve sebét nagyobbították, gyógyíthatlanná tették!“

„Szegény gyermek, ő gonoszul játszott a szerencsédél.“

„Azt nem tevé. Oh, ne ósárolja a fejedelmek legnagyobblelkűjét, a legnemesebb uralkodót!“ mondá Coelestin, forró lelkesedéstől kigyult bájós arcát a fejedelemszonyhoz fölemelve. „A mint elérkezett a pillanat, mely józan eszemet legyőzte, a boldog pillanat, mely engem a beszámolás- és meggondolástól fölmentett, midőn szívem dobbanása a kedvesének dobbanásával először találkozott, és ég, májusi fény, valamint az erdő zöldje az első csók kéjében odaolvadt — fogadást tón a herceg, hogy szerelmét hiven és lovagiasan megóvandja nekem; megfogadta továbbá, oh, ne haragudjék, hisz ezen fogadás az, mely engem lélekfurdalástól megszabadít, megfogadta — hogy engem nőül veend, sok ezer közt engem —“

Mélyen elrejté szeméremtelt arcát a ruha bő, hús redőibe, melyet a fejedelemszony hiába iparkodott tőle elvonni.

„Hallatlan! És e csalképnek oda adhattatok magatokat? Nem tudtátok, hogy már a következő pillanat, mint valóban tevé, megszegi eskütöket?“

„Ha a fejedelem áldozatot keres haragjának,“ szóla a fiatal leány, a földről fölugorva és a komoly, gondos urnó elé nemes büszkeséggel állva, „ha a fejedelem áldozatot keres, itt várom be haragját! Szolgáltasson fiának, a hercegnek igazságot — és én mindenbe egyezek, a mit haragja büntetésemre kigondol! Mondja ezt neki, kedves, imádott Fejedelemszony, és oldja fel ezáltal nemes fia méltatlan békőit! Önre pedig egy titkot akarok bizni, az utolsót, mert nincs itt többé maradásom,“ folytatá olvadozó hangon, sugárzó kék szeméit elragadó tüzzel a fejedelemszony pillantásaiba sülyesztvén. „E szent tűz, melyet a fejedelmi illem-szabályok merev békői elfojtani törekzenek, soha, de soha keblemben elaludni nem fog. Azonban nem akarom veszélyes égéssé, romboló lánggá szítani, nem, egyedül vigaszul szolgáljon további örömtelen életpályámon. E szent tűz tiszta világában akarom szívem minden igaztalan óhaját eloltani, az őnzést neki áldozatul hozni. Csak azután fog lelkiismeretem nyugodni lenni, és semmi, de semmi a világon nem győzend meg arról, hogy jogtalanságot követtem el, midőn egy nemes férfi szerelmét isteni ajándékképp hálával és alázattal elfogadtam!“

„Kedves szeretetreméltó gyermekem, mennyire elérzékenyitesz engem!“ szóla mélyen megindulva a fejedelemszony.

linus János. Az idejé német előadásokból jól ismert, igen mulattató vígjáték, melyet a mi színészeink is kielégítőleg adának. Fő személy benne mindenestre dr. Klaus, a csupán hivatásának élő szilárd jellemű orvos, ki nagyralátó sógorát Griesinger Lipót gazdag ékszerárust hű fennbízásából, annak leányával, s báró vejével együtt szerencsésen kigyógyítja. Ezt Beödy ur helyes felfogással kielégítőleg adá, — több élénkség azonban, s itt-ott kissé vidorabb színezet, játékát még vonzóbbá tette volna. — Kitüntek még Gerő Lina, az orvos kedves leánya, Somló a félnök tollnok s Mikei, az urával már csaknem együtt gyógyító kocsis. Dezséri, egy falusi beteg pórt, a legkisebb vonásokig oly híven ábrázolt, hogy jelenete után zajosan kitapsoltaték. — A fordítás sikerült, — s Follinus János urnak sok köszönettel tartozunk, hogy ily jeles művel szaporítá a magyar színpad csekély számu társalgó vígjátékait. — A ház csaknem egészen telve volt. — s a közönség igen jól mulatá magát.

Vasárnap, november hó 23-án adatott bér-szünetben: „II. Rákóczy Ferencz fogsága.“ Eredeti történeti dráma 5 felvonásban. Irta Sziliget Ede. — Az ily nagy személyzetű dráma, kisebb személyzetű társulat által adatva, könnyen bohózzattá válhatik. Mert a nagy nevű Kolonics cardinált, és esztergomi érseket, később egy szegény Nótárius szerepében látni, — a híres pater Kniteliust, utóbb Rákóczy szolgáló közt találni, — gróf Buccellini udvari kanczellárral pedig ugyanazon este Bécsújhelyben mint börtönőrrel találkozni, — nemde nagyon is mulatságos állapot? — No de erről a színtársulat nem tehet, a darab azért jól ment, — a ház zsúfolásig megtelt; mit kívánjunk többet, ily csunya locs-pocsos vásári időben?

Hétfőn, november 24-én adatott ismét bér-szünetben, a mi valószínűleg, s igen helyesen a vásári közönség kedvéért történt: „A kornevilli harangok“, az utóbbi, igen czélszerű szereposztással. A közkedvességű operette meghallgatására ismét nagy számu közönség gyűlt össze, — s így hazafias buzgalmu színpártoló egyesületünknek, igen jó vásárja volt! Kakassfy.

Napi hírek.

— Az **ujévi köszöntések** megváltása tárgyában id. Pereg Mihály ur elnöklete alatt tegnap, f. hó 25-én a városház tanácsstermében magánértekezlet

tartatott. Az értekezlet ezuttal az ezen czélra alakítandó nagybizottság tagjait jelölte ki, mely nagybizottság legközelebbi üléséből fogja a t. közönséghez a köszöntések megváltása iránt intézendő felhívását kibocsátani, mire a n. t. közönség figyelmét előre is felhívni s a czélba vett korszerű s közérdekű intézkedést hathatós pártolásába ajánlani bátorodunk.

— **Jótekonyság.** Singer F. J. lovag a győri izr. jótekonny nő-egyletnek, tiszteletbeli taggá történt választása alkalmából 100 frtot ajándékozott. — Luczenbacher a Szt-Erzsébet- és jótekonny nő-egyletnek, szegényei javára, négy öl tüzfát ajándékozott.

— **Érczi ur,** kedvelt tenoristánk, f. hó 27-én történető jutalomjátékára ujabban is bátrak vagyunk a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni.

— **Hangverseny.** Liedl Ferencz ur jó hirben álló hegedűművész hazánk fia jövő szerdán, f. évi decz hó 3-án színházunkban hangversenyt szándékozik rendezni. Liedl ur a mult hetekben Esztergom- és Komáromban rendezett hangversenyeket s mindezen helyeken, az ottani lapok tudósításai szerint, megnyerte a közönség tetszését. Ennélfogva — és úgy is mint hazánkfiát — bátrak vagyunk őt a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani.

— **Katalini vásárunk** a kellemetlen sáros idő s annak daczára, hogy a mult években az orsz. lótenyésztő társulat által rendezett látványosság az idén elmaradt: elég népes volt s a forgalom is meglehetősen élénknek mondható, minélfogva a vásár a viszonyokhoz képest a középszerűek közé sorozható. Rendőrségünk éber figyelme a különben szokásos tolvajlásokat is meggátolta s holmi igénytelen sipkalopásnál egyéb rendetlenség nem történt. A lótenyésztő társulat elmaradt kiállítására vonatkozólag érdekes lenne, ha a vásári hatóság statisztikailag ki tudná mutatni, hogy a tavali katalinnapi lóvásár mennyivel volt élénkebb s jövedelmezőbb az ideinél?

— **Tolvajlás.** Egy gönyűi gazdának az udvarán létező gabonás vermét a mult héten, éjjel felverték s mintegy 30 mérő gabonát loptak el belőle. A tolvajok zsákokba merték fel a gabonát s úgy szállították egy távol várakozó kocsiira, miből látni lehet, hogy volt idejük a rablást kényelmesen végrehajtani s nem volt okuk az éjjeli őröktől tartani.

— **A karmelita téren** felállított panoráma verki-lye mult hétfőn este, egy újvárosi kovácsmestert, ki becsipett állapotban ballagott hazafelé a városból, a hol úgy látszik jó üzletet csinált, becsábitott

a csillogó sátorba, de nem azért, hogy ott a képeket bámulja, hanem, hogy a kintorna bájhangjainál táncszívenvedélyének áldozzon, rakta is a Walzer nótára a toborzót, s a kintornás készséggel csavargatta fülébe az égbekiáltó dallamokat, sőt mikor a kovács pénzzel telt tárczájából a jutalmat bőven osztogatta, maga a komédiás is versenyt tánczolt vele, hogy tánczkedvét növelje. Két véletlen jelenlevő fiatal embernek azonban gyanusnak tetszettek a pillantások, melyeket a komédiások a tömött tárczára vetettek, s jónak látták a rögtönzött táncmulatságnak egy városi hajdu közbenjárásával, s talán a kovács szerencsésjére, véget vetni.

Különfélék.

† **Bónis Sámuel,** az országos legfőbb ítélőtörvényszék elnöke, hosszabb betegség után f. hó 23-án 69 éves korában meghalt. Bónis egyike volt azon, már csak historiai emlékü nagyférfiaknak, a kiknek tisztá jelleméhez s igaz hazaszeretetéhez semmi gyanu nem férhetett. Ezzel is kevesebb lett tehát azon hazánkfiak száma, kikben kétely nélkül megbizhatunk. A nemzet áldása lengjen hamvai felett!

— **Rudolf koronaherceg** a napokban Miskolcz vidékén gr. Schönborn birtokán medvedadászatban vett részt, a melyen két medvét ejtett el. A főherceg f. hó 24-én visszautazott Bécsbe.

— **Szerzői jog.** Hogy mily szigoruan örkődnek Franciaországban a szerzők jogai felett, tanusítja az a tény, hogy a párisi kintorna-gyárosok Suppénak, a „Fatinitza“ operett szerzőjének csak azért, hogy a Fatinitza indulót kintornára alkalmazhatták, szerzői jog ezimen 120 frankot fizettek. Nálunk még némely szerkesztő sem jutott a műveltség s illem azon fokára, a melyen a párisi verklisek állanak, mert ezek, mint a fentebbiekből látszik, nem tekintik már az írói tulajdon-jogot Csáky szalmájának.

— **Méregkeverő.** Szerdahelyen, Vas megyében, mint a „Vas megyei Lapokban“ olvassuk, egy Lukás Kati nevű személyt fogtak el, a ki f. hó 16-án Fekete István szolgát, ennek felesége által felbérelve, megmérgezett. A vizsgálat folytán kiderült, hogy Lukás Kati f. évi február hóban Horvát József nevű gazdát, szintén ennek feleségével egyetértve, kivégezett, egy 17 éves leánynak szegényjelét tüntette el s egy velemi asszonynak 7 éves törvénytelen fiát méreg által emésztette el. Gyanu van rá, hogy a gonosz asszony még több gaztetet is követett el, minélfogva a vizsgálat erélyesen foly ellene. Eddig

„Igrerje meg nekem, Felső, hogy egész befolyását a herceg javára felhasználja, és ezen utolsó szavaimat neki bírül viendi!“ szóla lángoló arczczal. „Mondjon igent!“ — és én vigasztalódva és nyugodtan távozom.“

„Jer a keblemre, felejthetetlen Klotildámnak drága gyermeke, hogy az anyai csókot borus utadra kísérőül adjam!“ szóla a fejedelemasszony könyvelt szemekkel. „Oh, mily kegyetlenség a sorstól, hogy fiam ily hév szerelemnek és feláldozásnak nem örülhet. De bárhová is vezéreljenek lépteid, ótalmam alatt léssz, évek fognak jönni és mulni, és sebedre üdvös balszámot hozni. Azután pedig, ha a háborgó kebel majd csendesebben ver, ha a mai szenvedés és ama távol idő közé egy arasz komoly meggondolás ékeli be magát, kezesül a rendithetetlen lelki nyugalomnak, akkor nekünk is verend a viszontlátás órája. Arról biztosíthatlak, szeretett gyermekem!“

„Csak ő legyen boldog — mit is tesz, ha én nem vagyok az!“ szóla rángatózó ajkakkal, hátlateljesen jötevője keblére borulva.

VII.

Ezalatt Leu udvarnagy zavart lelki állapotban töltö idejét. Amugy sem éles észtehetsége, valamint előre haladt kora daczára sem igen kifejtett kombináló ereje egészen elbénult az előre nem látott mennykőcsapástól, mely oly változást idézett elő, minőnél kirivóbbat és metszőbbet még gondolni sem lehet.

A jó udvarnagy azon volt, hogy hirtelen bukása kísérteties éjjelét valamiképp megvilágítsa, mivel

azonban a fiatal pár szerelméről tudomása nem volt, ennélfogva gondolataiban, minden megerőltetés mellett is ugyszólván nélkülöznie kellett a fonalat.

Mi sem nyugtalanítá annyira, mint fejedelmének gonyos utalása meséje hőisére. Hát ki volt az? Ép úgy lehetett az valami grönlandi fókavadász, mint a kelet kalifája. De léteznie kellett, az bizonyos; csak az kérdés: hol? és hogyan?

Még valami személyesére sem gondolhatott a gróf, mivel — mikép emlékébe százszor is vissza-idézé — voltaképen semmit sem mondott, kivéve, hogy fejedelme ártatlan kérdéseire ép oly ártatlanul felelt.

Kétségbeesésén utóvégül halk zokogással könnyített. Ezerszer átkozá szép barátinője pokoli tanácsát, és mindannyiszor vadon markolt össze-vissza kuszált porozott hajába, úgy hogy a mesterséges hajdisz vulkáni képződéshez hasonlított, melyben tartós lávaömlések havas magaslatokat és fekete tátongó mélyedéseket alakítottak. A lisztpor ez alatt homlokáról egész arczára hullott és fájdalomsoppjeivel egyesülve kemény péppé vált, miként azt a szép római nők, arczbőrük épentartására, samártejjel vegyítve, arczukra tapasztani szokták.

Ily hosszú bójtölésre nem szokott gyomra érzékenyen kezdett korogni. Csakhamar jutottak eszébe számtalan példái a kényuri zsarnokságnak, mely a kegyből kiesett áldozatokat éhezni és sanyarogni hagyta, hogy őket annál biztosabban vallomásra bírja. Jóságos ég, ha ő ép ugy járna, mint a Velenecze börtöneiben sinlődő államfogylok!

„Legyek-e őszinte és bevalljam a fejedelem előtt

a kis furfangot? És mit segítene rajtam? Midőn enmagamat bélyegzem hazugnak, ő ismeretlen vétkemet még kegyetlenebbül róná meg. Nem, ez utolsó gyalázat távol maradjon tőlem!“

Az ebéd órája már rég elmúlt, a mint léptek közeledtek ajtaja felé. Az udvarnagy megrázkódott. A zár kinyitott, hanem a hóhérok helyett két apród jelent meg, kik egy testőr-tiszt felügyelete alatt egyszerű ugyan, de kielégítő ebédet raktak elébe.

Nógatni se kellett, és örömeiben két kézzel fogott hozzá, nem törődve a körülállók csodálkozó arczai- val, kik nem győzték eléggé csodálni e nagy bü- nös egészséges étvágyát.

Vége az utolsó morzsa kenyér is el lön költve. Az udvarnagy az asztalkendő után nyult, midőn ürömmel öntözött csemege gyanánt vele tudatták, hogy a fejedelem az ő kihallgatását délutáni öt órára határozta.

„Ez idő táján Önt ő Felsőge termeibe fogom kísérni.“

„Rettenetes! Titokzatos! Abominable!“ nyögött az udvarnagy, méla búskomorságába visszaesve. „Ha a fejedelem müzülman (mozlim) volna, már nyakamon érezném a szineget, és ha a felkelő nap birodalmában lenne uralkodó, most már a tört érezném szegény testemben. És ezt mind egypár jószándéku igaztalan szóért!“

(Folyt. köv.)

ezen bűnyben 6 asszony s 2 férfi van elfogva. — Aztán azt mondják, hogy ninesenek boszorkányok!

— **Dicső ágy.** A Villa Viciosánál 1710. évben nyert esata után, a mely a spanyol koronát V. Fülöp fején végleg megerősítette, a tábori szálláson nem lehetett ágyat találni a király számára. Ezen zavarból a Vendome-i herceg szabadította ki a főszállásmestert, azt mondván a királynak, hogy „ő olyan ágyat fog ő felsége számára készíteni, a melyhez hasonló még egy uralkodó sem pihent.” Ezeket mondva, az előbb vívott győzelemben az ellenségtől elfoglalt zászlókat terítette földre s azokból készített a királynak fekhelyet.

— **Drága pecsénye.** A „Szabadkai Közlöny” tudósítása szerint egy szabadkai orvadász 104 frt büntetést fizetett egy lelőtt fogolyért. Fizette pedig ezen összeget először azért, mert tilosban, másodszer: mert tiltott időben vadászott; harmadszor: mert nem volt vadászati jegye; negyedszer: mert nem fizetett fegyveradókat mindezen bűnökért egyenkint reá rótt bírság egyre-másra véletlenül épen 104 frtra rugott.

— **A szerelem nyelve.** Minden nemzetnek más szavai vannak a szerelem kifejezésére. — A chinai kedvesét hervadhatlan, mennyei theavirágnak; a tatár: foltnéklüi, fíradhatlan csikónak; a japán: örökké fénylő aranyáznak; a kaifer: soha nem alvó kígyószemnek; a török: próféta kertjéből való

tulipánnak; a magyar: galambomnak nevezi stb. A bakának: kincse; a tisztnek: flammeja; a jogásznak: dulcinea; a költőnek: ideálja; a philiszternek már a jelenben is „jövöbelije” van.

Közigazdaság. Feljegyzése

szab. s kir. Győr városa piacán 1879-ik évi november hó 22-ik napján különféle gabona, eledel és ital arainak.

N e m e	Leg-nagyobb		Leg-kisebb	
	frt	kr.	frt	kr.
Buza { tiszta	10	20	9	80
{ közönséges	9	60	9	20
{ kétszeres	—	—	—	—
Rozs	7	—	6	60
Árpa	6	20	5	80
Zab	4	—	3	60
Kukoricza	4	60	4	20
Köles	5	—	4	60
Bab	12	—	10	—
Burgonya	2	50	1	50
Széna { két lovas kocsi	14	—	8	—
{ 100 kilogramm	2	—	1	—
Bor, egy hektoliter	14	—	6	—
Mund	Nr. 3	23	—	—
Zsemlye	Nr. 4	22	20	—
Kenyer	liszt, 100 kilogr.	21	40	—
Barna	—	20	—	—
Zsupp, 10 kilogramm	—	15	—	—

Behozatal:

Buza	826 hektoliter	Kukoricza	2238 hektoliter
Rozs	1111 „	Köles	2679 „
Árpa	1223 „	Bab	1826 „
Zab	1647 „	Burgonya	1933 „

Piaci árak 1879. november hó 22-éről.

100 kilogrammonként. Fehér liszt 23 frt — kr. Közönséges liszt 21 frt 40 kr. Zsemle-liszt 22 frt 20 kr. Dara 25 frt 60 kr. Tehén-vaj 95 frt. Árpakása jobb-féle 20 frt. Árpakása közönséges 18 frt. — 1 kilogrammonként. Marhahús 60 kr. Borjúhús 88 kr. Birkahús 36 kr. Disznóhús 46 kr. Zsir 72 kr. Fehér liszt 23 kr. Közönséges liszt 21 kr. Zsemlye-liszt 22 kr. Dara 26 kr. Apró árpakása 20 kr. Közönséges árpakása 18 kr. Tehén-vaj 1 frt 12 kr. Fehér házi kenyér 18 kr. Közönséges kenyér 14 kr. Törött só 14 kr. Örlött só 16 kr. Irós-vaj 60 kr. Svájci sajt 60 kr. Közönséges sajt 40 kr. Csuka 60 kr. Ponty és harsca 60 kr. Aszalt szilva 26 kr. Bécsi borsó 22 kr. Közönséges borsó 12 kr. Bécsi lencse 22 kr. Közönséges lencse 12 kr. Köleskása 12 kr. Bab 12 kr. Mak 30 kr. — Egy liter. Tej-föl 25 kr. Édes tej 10 kr. Közönséges fehér bor 30 kr. Közönséges vörös bor 40 kr. Közönséges sör 20 kr. Bor-cet 16 kr. Égett bor 80 kr. Rozs-palinka 40 kr. Slivovica 60 kr. — 1 klgr. zöld káposzta 7 kr. 1 klgr. savanyu káposzta 5 kr. Tojásnak parja 8 kr. — Kemény fának 4 □ métere 20 frt. Lágú fának 4 □ métere 9 frt.

Felölös szerkesztő: Dr. Karika Antal.

HIRDETÉSEK.

Végladás!

Tisztelettel alulírott bátorodom a t. cz. közönséget értesíteni, hogy

divatáru- és vászonkereskedésemben

Győr, fehérvári utca
a győri első takarékpénztár épületében

ruhakelmék
s többféle más cikkek

tetemesen leszállított és bámulatos olcsó áron
kerülnek eladásra.

Tisztelettel
Posch Alajos.

Szabó Samu
gép- és épület-lakatos
Győrött.

Tányérmelegítő lecsukva.   Tányérmelegítő felcsukva.

Van szerenésém a nagyérdemű közönséget értesíteni, miszerint

épület-, gép- és műlakatos-műhelyemet

a vásártéren fekvő Zmeskál Sándor, jelenleg *övc. Kis Józsefné* asszony tulajdonához tartozó házból, **Győr-Ferdinándváros, gyár- és császáru utcakra szögellő Herenkovits-féle**, most saját tulajdonomat képező házba tettem át.

Midőn eddigi nagybecsű partfogoltságomért legmélegbbs köszönetemet nyilvánítanám, egyttal kijelentem, hogy legfőbb törekvésem jövőben is oda fog irányulni, hogy üzletemnek öröndetes jó hírnevét továbbra is megőrizhessem. Ezen üzlethelyiség-változtatás által azon kedvező helyzetbe jutottam, miszerint nagyobb munkálatokat elvállalni és teljesíteni is képes vagyok.

Tisztelettel
Szabó Samu,
gép- és épület-lakatos.

G y ő r, 1879. november hó.

Dr. Fáykiss

Szepesi kárpát-növény-kivonata 1 üveg használati utasítással 75 kr.
Szepesi kárpát-növény-cukorkák 1 skatulya használati utasítással 35 kr.
Szepesi kárpát-növény-thea csomag használati utasítással 50 kr., kisebb 25 kr.

Mell- és tüdőbetegeknek!

Tíz év óta a legjobb sikerrel használtattak és ajánlottak: köhögés, hurut, rekedtség, köh-burut (szamárhurut), nátház (influenza), szűk-mellűség, lélekzeti bajok, oldalszurás, kifejlett torokgyulladás, tüdőgyulladás és egyéb kimerítő és gyengítő betegségekben. Valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél Fáykiss József gyógyszerésznél Temesvároton (Józsefváros); Budapest: **Török József** gyógyszerésznél, király-utca 7. sz.; **Thallmayer és Seitz** kereskedőknél és **Édeskuty L., Erzsébet** 1. sz.

Győrött: Lippóczy Miksa gyógyszerész
urnál.

6-3

Naptárak
1880. évre
nagy választékban kaphatók:
Czéh Sándor
papír-, író- és rajzkereskedésben Győrött.

Cohn Móríc és társa
ajánlja
gazdagon berendezett
**kész női felöltő-
raktárát**
a legolcsóbb áron.

Győrött, 1879. Nyomatott Czéh Sándor kiadó-tulajdonosnál.